

Vincent Marani, Cigler Marani Architects: Quadrio není s Májem v konfliktu

Architektura je nadčasová, má historické přesahy, stylové kontexty jsou širší, obvykle mají mezinárodní, dnes bychom řekli globální charakter – říká Vincent Marani z ateliéru Cigler Marani Architects. Ten je podepsán pod známým a někdy kontroverzně vnímaným projektem Quadrio, který bude přiléhat k budově někdejšího obchodního domu Máj. To je podle mínění řady odborníků jedna z nejlepších staveb z období 1948-1989, tedy éry socialismu.

Vy jste sice americký občan, ale kořeny máte zjevně italské. Začneme tedy v Itálii. Znáte římskou čtvrť Eur?

Znám, to je pozůstatek té nešťastné Musolliniho éry. Je to nanejvýš zajímavá část Říma. Řím jako takový je především chaos, kde se překrývají snad všechna historická období, respektive jejich architektonické dědictví. Výsledkem je těžko přehledná a trochu iracionální změť náměstí, ulic a budov, v níž lze stěží najít nějaký řád či racionální strukturu. Když ale přijedete do čtvrti Eur, ocitáte se v úplně jiném světě. To je naopak ztělesněná racionalita, pravidelná uliční síť, jednotný architektonický styl. Ten kontrast je velmi atraktivní, proto také málokterý návštěvník Říma, najmě architekt, si to nechá ujít.

Ať chceme nebo nechceme, dobu vzniku té či oné budovy nebo dokonce urbanistického celku nemůžeme ignorovat – podle některých názorů je i architektura, byť jistě méně než třeba literatura či drama, vždy odrazem doby, její ideologie, politických postojů a morálky. Co se totalitních režimů týká, někdy jsou ty monumenty dokonce dílem nucených prací ...

Co se toho posledního týká, myslím, že s takovým přístupem bychom museli negovat skoro všechno. Antický Řím žil z práce otroků, totéž platilo pro starověký Egypt, z hlediska svobody jednotlivce na tom asi nebyl o mnoho lépe ani středověk. Ale i při takovém jednostranném pohledu na věc je zřejmé, že chránit cenné stavební objekty je na místě, nejde totiž jenom o architekturu, jsou to také doklady společenského života, historie, je to paměť doby. Jednou jsem asistoval u rekonstrukce berlínského hotelu – zakázka zněla zachovat jeho stav po bombardování. Prakticky je to vlastně nesmysl, šlo ovšem právě o to, aby připomínal II. světovou válku. Ale hlavně a především si myslím, že vazby mezi prací architektů a politickým systémem či režimem jsou ve všech dobách spíše slabší. Architektura je hodně nadčasová, má historické přesahy, stylové kontexty jsou širší, obvykle mají mezinárodní, dnes bychom řekli globální charakter.

Myslíte, že to platí i pro českou architekturu let 1948-1989?

Přímo mi nahráváte. Jakkoli se nemohu a nechci považovat za znalce, toto období české historie architektury mám docela dobře zmapované a znám i leckterého jeho protagonistu,

třeba Martina Rajniše, který je jedním z autorů obchodního domu Máj. Práce na našem projektu Quadrio, který s touto stavbou sousedí, můj zájem o tehdejší architekturu pochopitelně posílil. Máte tady z té doby řadu krásných, elegantních budov, vzpomenu třeba pražský Parkhotel. To není žádná komunistická architektura, evidentně jsou ty stavby součástí internacionálních stylů a trendů, například brutalismu. Ostatně ani paneláková sídliště nejsou komunistickým vynálezem. Tenhle urbanisticky nepřilíš šťastný fenomén do Česka, nebo chcete-li do socialistického Československa, přece přišel ze západu Evropy, když u jeho zrodu stál Le Corbusier.

The Park, Praha

Zase se nabízí otázka – mohou se architekti při své práci tak úplně vymknout době?

Rajniš a jeho kolegové měli smůlu, že tvořili právě tehdy. Doba jim nějaká omezení jistě přinesla, ale udělali maximum možného a výsledek je i přes ty dobové limity obdivuhodný. Jistě, jsou tady také vyslovené ikony komunistického režimu, třeba dejvický hotel International, dnes Crown Plaza, což je vlastně kopie moskevských stalinských mrakodrapů. Upřímně řečeno – proti jejich demolici bych nijak neprotestoval. Ale takové kvalitní stavby jako je Máj, Kotva či Parkhotel by měly být zachovány a chráněny.

Vidíte – a najdou se tací, kteří mají za to, že váš projekt Quadrio se ke svému okolí, konkrétně budově Máje, kterou tak oceňujete, chová nešetrně!

Podívejte se, dva ze tří autorů Máje – Martina Rajniše a Johna Eislera – já i Jakub Cigler osobně známe. Myslím, že kdyby měli takový pocit, dozvěděli bychom se to. Martin Rajniš dokonce v roce 2009 vypracoval projekt zásadní rekonstrukce Máje, kde už s naším projektem počítal, nevím, proč se to nakonec nerealizovalo. Každopádně myslím, že naše Quadrio není s budovou Máje ani jejím širším okolím v konfliktu.

The Park, Praha

Nejde jenom o budovu Máje, na první pohled se celý prostor výrazně zahustí, zmizí to náměstíčko za někdejší stanicí metra ...

Ale na tom místě byla odjakživa zástavba, my se vlastně jenom vracíme k původnímu stavu, celá ta uliční fronta byla původně celistvá. A projekt Máje, podle kterého se stavělo, také s takovou zástavbou počítal. Malá piazzetta směrem do Charvátovy ulice tam ostatně zůstane, navíc náš Quadrio je v parteru průchozí z každého směru.

České architektuře let 1948-1989 bude věnován 5. ročník konference Křižovatky architektury. Pod názvem „Architektura s rudou hvězdou bez stigmat a předsudků“ se bude konat 13. června v budově někdejšího Federálního shromáždění v Praze. Architekt Vincent Marani z ateliéru Cigler Marani Architects bude jedním z přednášejících. Více informací na www.krizovatkyarchitektury.cz.

Autor: Petr Bým, Stavební fórum